

MILAN KUBEK
prezident České lékařské komory

MICHAELA MARKSOVÁ
ministryně práce a sociálních věcí

MARTIN JAN STRÁNSKÝ
Kancelář ombudsmana pro zdraví

ALENA TONOŇOVÁ
sociální pracovnice Arkadie, o.p.s.

Snažil jsem se cíleně hovořit s několika posudkovými lékaři a současně se ptát i některých svých pacientů, kteří mají priznaný invalidní důchod. Zarazilo mě, jak diametrálně se pohledy i pocity obou skupin liší. Posudkoví lékaři mají pocit, že platné zákony a vyhlášky jsou příliš benevolentní a kvůli tomu dochází k plošnému zneužívání sociálních dávek, což jsou schopni dokladovat na řadě příkladů. Přesto si myslím, že podvodníků a zneužívačů je mezi lidmi jen menšina. Na jejich chování však slušní lidé doplácují. Pacienti na straně druhé si stěžují na byrokratičnost a necitlivost rozhodování podle stejných právních norem, které oni považují za příliš tvrdé. A také oni jsou schopni dokladovat své tvrzení na příkladech těžce postižených osob, kterým byly invalidní důchody zkráceny či odebrány. I oni mají jistě kus pravdy, ale přesto si dovoluji tvrdit, že většina posudkových lékařů se snaží pracovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Systému by ale jistě neškodilo více lidskosti a méně byrokracie. ▶

Posudkové lékařství je oblast, kde bývalý ministr Drábek napáchal snad největší škody. Za dobu, kdy jsem na ministerstvu, se na mě obrátila spousta lidí, kteří měli špatnou zkušenost s posuzováním svého zdravotního stavu.

Častokrát se totiž stávalo, že na jejich handicap nebyl při posuzování brán ohled, protože postižení neodpovídalo některým kritériím. Posudkoví lékaři také mohli po „sociální reformě“ minulé vlády rozhodovat takzvané od stolu, tedy například pro snížení stupně závislosti nemuseli posuzovanou osobu ani vidět.

Rozhodli jsme se tedy posuzování zlidštit a přiblížit realitě. Již od 15. listopadu minulého roku tedy platí nová metodika, která by měla rychle napravit dosavadní stav, aby nemohlo docházet k případům, kdy například postiženým lidem, trvale připoutaným na lůžko, nebyl přidělen nejvyšší stupeň u příspěvku na péči. ▶

Myslíte si,
že je
současný stav
posudkového
lékařství
vyhovující?

Přes zjednodušení, které přinesla sociální reforma v roce 2012, se domnívám, že naprosto vyhovující není. Posuzování schopnosti zvládat základní životní potřeby podle deseti obecných oblastí vyloučilo možnost přihlídnout k variabilitě schopnosti v závislosti na míře postižení u každého jedince. Stává se tak, že je lidem na vozíku škrtnuta péče o zdraví, a to i přes to, že bez pomoci druhého nejsou například schopni pravidelně kontrolovat pokůzku hýždí, která je ohrožena dekubity. U tetraplegiků stačí, že se domluví ústně, nepočítá se s tím, že nejsou schopni písemné komunikace, a často ani telefonické dohody bez pomoci někoho jiného. Každý je tedy v závislosti na posudku zaškatulkován do jednoho ze čtyř stupňů závislosti. To vůbec nemusí odpovídat skutečnému stavu postiženého. Mnohem účinnější by bylo, kdyby posudky vytvářeli specialisté v oborech, které se dotýkají pacienta, jako se to dělá např. v Rakousku anebo v USA, kde jsou podrobně mapovány specifické funkce a schopnosti těla. ▶

Obrací se na nás velká řada osob se zdravotním postižením, kterým pomáháme zejména při podávání různých žádostí a odvolání. Své hodnocení současného stavu tedy opíráme o konkrétní zkušenosti nás a našich klientů.

Z praxe víme, že žadatelé nejsou dostatečně informováni o možnosti být přítomen při jednání posudkové komise. Pokud o přítomnost u jednání komise požádají, často bývají podrobeni vyšetření odborným lékařem, jehož závěry leckdy přímo odporují výsledkům odborných vyšetření specialistů, které žadatel navštěvuje.

Jako nejproblematičtější se však jeví posuzování zdravotního stavu u příspěvku na péči. Zde dochází k častým rozporům mezi závěry sociálních pracovníků a posudkových lékařů. Domníváme se, že při posuzování nelze vynechat ani oblast sociální, ani zdravotní; očekávali bychom tudíž rovnocennou spolupráci těchto oborů. ▶

DOBŘE ZPRÁVY

BYDLENÍ PRO VŠECHNY. Klienti Domova pro mentálně postižené ve Stodu na Plzeňsku se pomalu stěhují do bytů a domů chráněného bydlení v okolí. Jde o jeden z výsledků pětiletého projektu na přechod od velkých pečovatelských zařízení sociálních služeb na menší a samostatnější prostory. Nové bydlení s podporou pečovateli najde přibližně 140 klientů zdejšího ústavu. Obavy zatím panují hlavně o finanční stránku: prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu s novými podmínkami nepočítají, pomoci by měla dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

KAVÁRNA MEZI SVĚTY. Kavárna Pontes v Písku, stojící na břehu Otavy, byla před několika lety opravena po katastrofálních povodních. S podporou evropských peněz dnes integrační kavárna zaměstnává šest zdravotně postižených z devíti zaměstnanců a je místem, kde se podle jejích majitelů potkávají oba světy: zdravých i handicapovaných. Kavárna při zaměstnávání spolupracuje s místním občanským sdružením Mesada i s úřadem práce; zájem o místo v kavárně z řad handicapovaných je stále několikanásobně větší, než se daří uspokojit: v regionu marně hledá vhodné

uplatnění na 200 zdravotně postižených.

SBÍRKA POMOHLA. Přes čtrnáct tisíc korun a hromadu darů vynesla charitativní sbírka a benefiční koncert Keenan B Night pro Domov osob se zdravotním postižením v Kunovicích. Do sbírky, kterou uspořádala rodina a přátelé Petra Halušky (jehož oblíbené metalové hudební skupiny na koncertě zahrály), kterého před čtyřmi roky přejel na parkovišti u obchodního domu jiný mladík, se zapojili lidé ze širokého okolí a vedle peněz navozili na sběrná místa dvě auta darů.

NA HRAD BEZ BARIÉR. Hrad nad městysem Svojanov, oblíbené výletní místo, se dočkal zpřístupnění. Vozíčkáři i návštěvníci se sníženou schopností pohybu se do prostor opravené památky i do stylových pokojů dostanou díky schodolezu. Pomůcka zpřístupňuje trasu A, na které bylo jinak nutné překonat třiatřicet schodů. Školení, jak schodolez bezpečně obsluhovat, absolvovala většina zaměstnanců hradu, jeho zakoupení pak umožnila – vedle dalších oprav – mimořádně vyvedená návštěvnická sezona. ▶ (šb)